

şekli, rengi ve nasıl olacağı belirtilmelidir.

3 — Nakil işlerinde, malzemenin nereye nakledileceği, yolun durumu, ağırlığın ne kadar olduğu anlaşmanın başında söylenmelidir. (Böylece işin neticesinde çıkması muhtemel olan kötü sonuçlar bertaraf edilmiş olur.)

ANLAŞMAYI BOZMA

1 — İşveren, işçiyi, gayri islâmî bir işte istihdam etmek için onunla anlaşma yaparsa bu anlaşma feshedilir.

2 — Kocasının izni olmadan zevcesini hizmet için ücretle tutmak gayri sahihtir. (Hanbeliler ise ücret hususunda şu önemli üç noktayı esas olarak kabul ederler) :

a — Ücret belli olmalıdır.

b — Peşin olabileceği gibi zimmette kalan bir borç da olabilir.

c — Anlaşmada menfaatin belli olması gerektir. Meselâ: Bir malı başka bir yere taşırken malın neden ibaret olduğunu, nereye götürüleceğini belirtmek lâzımdır.

Burada şunu belirtmek yerinde olur. Ücret mukabilinde işçi çalıştırmak isteyen işverenin işin sonunda herhangi bir hâdisenin çıkmasına mahal bırakmamak için yapılacak işin nevini, bu işin ne kadar zaman alacağını ve işçiye ne kadar ücret vereceğini belirtmesi gerekir.

İkinci bir husus da, işçiyi gücünün yeteceği bir işde çalıştırmak gerektir. İşçiyi gücünün dışında kalan bir işde çalıştırmak gayri hukuksidir.

ÜCRETİ ÖDEME DURUMU

Anlaşma yapıldığında bu anlaşmada ücretin nasıl ve nerede verileceğini de belirtmek gerekir.

a — İşçi iş yerinde ücretini alır.

b — İşçi her hangi bir şey taşıyan meselâ bir hamal ise böyle bir şahıs ücretini o şeyi menziline bırakınca alır, bu

İmameyne göre olur, mecellede aynı kaideyi kabul etmiştir.

Hazreti Peygamber ise: «İşçinin ücretini, alınının teri kumandan ödeyiniz.» buyurmuşlardır.

ÜCRETİN TAYİNİ

1 — Ücret tayin hususunu, Hazreti Peygamberin bir hadisi ile belirtebiliriz.

Bir işveren bir gün Hazreti Peygambere gelip, ona şöyle bir sual tevcih eder: «Ya Resûlallah! Ben yanımda işçi çalıştırıyorum. Fakat onların hakkını ödeyip ödeyemediğimi bilmiyorum, bu hususta bana bir yol gösterir misiniz?

R Resûlullah : «Aynı işte sen çalış, kendine ne gibi bir ücret tayin ediyorsan, işçiye de aynı ücreti ver» buyurdular.

Bir hadise göre işverenin (devlet veya özel kişiler) işçiye karşı yapmak mecburiyetinde olduğu dört şey vardır:

1 — İşçinin evi yoksa ona ev tedarik etmesi.

2 — Bekâr ise onu evlendirmesi.

3 — Hizmetçisi yoksa bir hizmetçi vermesi.

4 — Binecek aracı yoksa ona bu aracı temin etmesi (4).

Böylece az da olsa İslâm Hukukunda işverenin işçiyle olan münasebetlerini belirtmiş oluyoruz. Cidden büyük bir araştırma isteyen bu önemli mevzuun daha fazlasıyla ihmal edilmemesi en büyük arzumuzdur.

(4) Ebu Davud'un rivâyeti.

NE GÜZEL

Düşerek yollarına tanımadan kendimi,
Derin bir iştiyakla seni bilmek ne güzel.
Kurtulup şu girdaptan, görmek için Rabb'imî,
Gözümdeki perdeyi yaşla silmek ne güzel...

Zulmü yuttu bir petek, arı oldu, bal oldu.
Kirlen sokakta yaya, arabama nur doldu.
Şeytan dönmek üzere aramızdan kayboldu.
Hikmetinin sırrında seni bulmak ne güzel...

Gül var kokusu yoktur, kokuda ise gülü,
Kafeslere lüzum yok, esir ettik bülbülü,
Beşere demek gerek; artık yaşayan ölü,
Yaşayabilmek için; şimdi ölmek ne güzel...

Tabulaşıyor şehvet, sapıtıyor insanlık,
Güneş göçtü ebedi, hâkîm oldu karanlık,
Emelimdi; katında buluşayım bir anlık,
Seninle o vuslata erebilmek ne güzel...

● MUHSİN İLYAS SUBAŞI